

Bruxelles, 17. svibnja 2023.
(OR. en)

9313/23

LIMITE

DROIPEN 73
COPEN 153
JAI 617
FREMP 143
SOC 318
CODEC 858

Međuinstitucijski predmet:
2022/0426(COD)

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava – opći pristup

I. UVOD

1. Komisija je u prosincu 2022. podnijela Prijedlog direktive o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava.¹
2. Prijedlog je bio popraćen procjenom učinka i komunikacijom.²

¹ 16322/22.

² 16322/22 ADD 1, 16322/22 ADD 2, 16322/22 ADD 3, 16322/22 ADD 4 i 16322/22 ADD 5.

3. Komisija je stoga napomenula da je potrebno izmijeniti Direktivu 2011/36/EU kako bi se odgovorilo na nova kretanja u području trgovine ljudima i uklonili nedostaci koje je utvrdila te kako bi se dodatno pojačala nastojanja da se suzbije ta vrsta kriminala.

II. RAD NA RAZINI RADNE SKUPINE

4. Nakon podnošenja prijedloga Radna skupina za pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima (COPEN) započela je s ispitivanjem tijekom švedskog predsjedanja Vijećem. Ispitivanje se provodilo relativno brzo i rezultiralo je općim dogovorom o određenim prilagodbama teksta prijedloga.
5. Nakon sastanka savjetnika za PUP 17. svibnja 2023. predsjedništvo je zaključilo da bi se tekst istovjetan tekstu iz Priloga ovoj napomeni mogao podnijeti Coreperu radi pripreme općeg pristupa Vijeća.

III. ZAKLJUČAK

6. S obzirom na navedeno

Odbor stalnih predstavnika poziva se da:

- potvrdi svoju suglasnost s tekstem Prijedloga direktive kako je naveden u Prilogu³ ovoj napomeni i
- preporuči Vijeću da postigne opći pristup o tom tekstu.

Vijeće se poziva da:

- postigne dogovor o općem pristupu u pogledu teksta, kako je naveden u Prilogu ovoj napomeni, koji će biti osnova za pregovore s Europskim parlamentom u okviru redovnog zakonodavnog postupka (članak 294. UFEU-a).

³ Izmjene u odnosu na izvorni prijedlog označene su **podebljanim slovima** ili simbolom [...].

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih
žrtava**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 82. stavak 2. i
članak 83. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

[uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,]

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

¹ SL C , , str. .

² SL C , , str. .

budući da:

- (1) Trgovina ljudima teško je kazneno djelo, često počinjeno u okviru organiziranog kriminala, predstavlja teško kršenje temeljnih prava i izričito je zabranjeno Poveljom EU-a o temeljnim pravima. Sprečavanje i suzbijanje trgovine ljudima i dalje je prioritet za Uniju i države članice.
- (2) Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća³ glavni je pravni instrument Unije o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti žrtava tog kaznenog djela. Tom se direktivom utvrđuje sveobuhvatan okvir za suzbijanje trgovine ljudima uspostavljanjem minimalnih pravila u definiranju kaznenih djela i sankcija. Ona obuhvaća i zajedničke odredbe za jačanje sprečavanja i zaštite žrtava trgovine ljudima, uzimajući u obzir pitanje rodne perspektive.

³ Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP, [SL L 101](#), 15.4.2011., str. 1. [...].

- (3) Strategija EU-a za suzbijanje trgovine ljudima 2021. – 2025.⁴ sadržava multidisciplinarni i sveobuhvatni odgovor politike od sprečavanja preko zaštite žrtava do kaznenog progona i osude trgovaca ljudima. Uključuje niz mjera koje se trebaju provesti uz velik angažman organizacija civilnog društva. Kako bi se odgovorilo na nova kretanja u području trgovine ljudima te kako bi se uklonili nedostaci koje je utvrdila Komisija, i kako bi se dodatno pojačala nastojanja da se suzbije ova vrsta kriminala, nužno je ipak izmijeniti Direktivu 2011/36/EU. [...] Utvrđeni nedostaci kaznenopravnog odgovora koji zahtijevaju prilagodbu pravnog okvira odnose se na kaznena djela trgovine ljudima počinjena u interesu pravnih osoba, na sustav prikupljanja podataka i na nacionalne sustave usmjerene na rano otkrivanje žrtava te pomoć i podršku žrtvama.

⁴ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o Strategiji EU-a za suzbijanje trgovine ljudima 2021. – 2025., [COM\(2021\) 171 final](#), 14.4.2021.

- (4) Kako bi se pronašlo rješenje za stalno povećanje broja i važnosti kaznenih djela trgovine ljudima počinjenih u svrhe koje nisu seksualno iskorištavanje i izrabljivanje radne snage, nužno je uključiti prisilni brak i nezakonito posvajanje u oblike iskorištavanja koji su izričito navedeni u [...] Direktivi **2011/36/EU** i osigurati da države članice u svojim nacionalnim pravnim sustavima rješavaju najširi raspon oblika iskorištavanja, u mjeri u kojoj ispunjavaju temeljne elemente trgovine ljudima. **Prisilni brak i nezakonito posvajanje već mogu biti obuhvaćeni područjem primjene kaznenih djela trgovine ljudima kako su definirana u Direktivi, pod uvjetom da su ispunjeni svi kriteriji koji čine navedena kaznena djela. Međutim, s obzirom na ozbiljnost tih praksi, iskorištavanje prisilnog braka i nezakonitog posvajanja trebalo bi izričito uključiti u Direktivu 2011/36/EU kao oblike iskorištavanja. Pravilima iz ove Direktive ne dovode se u pitanje definicije braka, posvajanja, prisilnog braka i nezakonitog posvajanja ili kaznenih djela povezanih s njima, ako su predviđene nacionalnim ili međunarodnim pravom.**

- (5) Sve je veći broj kaznenih djela trgovine ljudima koja su počinjena ili omogućena upotrebom informacijskih ili komunikacijskih tehnologija. Trgovci ljudima često se koriste internetom i društvenim mrežama, među ostalim kako bi vrbovali, oglašavali ili iskorištavali žrtve te kako bi ih kontrolirali i organizirali njihov prijevoz. Internet i društvene mreže upotrebljavaju se i za distribuciju materijala u vezi s iskorištavanjem. Informacijska tehnologija također otežava pravodobno otkrivanje kaznenog djela i otkrivanje žrtava i počinitelja. **Postojeći pravni okvir iz Direktive 2011/36/EU već uključuje, u području primjene definicije trgovine ljudima, kaznena djela počinjena uporabom informacijskih i komunikacijskih tehnologija, na primjer u vrbovanju i iskorištavanju žrtava, organizaciji njihova prijevoza i smještaja, oglašavanju žrtava na internetu i dopiranju do potencijalnih klijenata, kontroli žrtava i komunikaciji među počiniteljima, uključujući sve povezane financijske transakcije. Kako bi se riješio problem tog načina djelovanja trgovaca ljudima, tijela za izvršavanje zakonodavstva moraju poboljšati svoje digitalne kapacitete i stručnost kako bi pratila tehnološki razvoj. Nadalje, države članice pozivaju se da razmotre preventivne mjere, posebno za odvrćanje od potražnje, koje se odnose na pitanje zlouporabe internetskih usluga za trgovinu ljudima. [...]**

- (6) Kako bi se pojačao kaznenopravni odgovor na kaznena djela trgovine ljudima počinjena u korist pravnih osoba i kako bi se odvratilo od počinjenja tih kaznenih djela, [...] režim sankcija protiv pravnih osoba **trebalo bi razjasniti**[...].
- (7) [...] ⁵[...] **Direktivom [2014/42/EU] utvrđuju se minimalna pravila o zamrzavanju i oduzimanju imovine i imovinske koristi stečene kaznenim djelima u kaznenim stvarima te se ona primjenjuje na kaznena djela obuhvaćena Direktivom 2011/36/EU. Odredbe Direktive 2011/36/EU o zamrzavanju i oduzimanju stoga su zastarjele i trebalo bi ih staviti izvan snage.**

⁵ [...]

- (8) Kako bi se poboljšala nacionalna sposobnost za otkrivanje žrtava u ranoj fazi i njihovo upućivanje odgovarajućim službama za zaštitu, pomoć i podršku, u državama članicama potrebno je zakonima i drugim propisima uvesti [...] **jedan ili više** [...] mehanizama upućivanja. Uvođenje formalnih [...] mehanizama upućivanja i imenovanje [...] kontaktnih točaka za **prekogranično** upućivanje žrtava ključne su mjere za poboljšanje prekogranične suradnje. **Mehanizam upućivanja trebao bi biti transparentan, pristupačan i usklađen okvir kojim se olakšavaju rano otkrivanje, identifikacija, potpora i pomoć žrtvama trgovine ljudima i njihovo upućivanje nadležnim nacionalnim organizacijama i tijelima.** Takvim bi se okvirom trebala utvrditi uključena nadležna tijela, organizacije civilnog društva i drugi dionici te utvrditi njihove odgovornosti, među ostalim postupke i načine komunikacije. Ti mehanizmi mogu biti u obliku niza utvrđenih postupaka, smjernica, okvirnih protokola ili dogovora o suradnji. **Mehanizam upućivanja trebao bi se primjenjivati na sve žrtve i na sve oblike kaznenih djela trgovine ljudima, uzimajući u obzir pojedinačnu bespomoćnost žrtava. Kontaktne točke trebale bi služiti kao kontakti za prekogranično upućivanje žrtava. Mogu se temeljiti na postojećim mehanizmima ili upravljačkim strukturama i neće morati zamijeniti nacionalne mehanizme za podnošenje pritužbi ili dežurne telefonske linije. Države članice potiču se da uspostave jedinstveni nacionalni mehanizam i jedinstvenu kontaktnu točku kada im organizacija javne uprave to dopusti.**

- (9) Kako bi se dodatno ojačali i uskladili naponi kaznenog pravosuđa u smanjenju potražnje u državama članicama, važno je kriminalizirati korištenje uslugama **u slučajevima kada korisnik zna da je osoba koja pruža te usluge [...]** žrtva kaznenog djela trgovine ljudima. Definiranje tog čina kao kaznenog djela dio je sveobuhvatnog pristupa smanjenju potražnje kojim se nastoji pronaći rješenje za visoke razine potražnje koje potiču [...] sve oblike iskorištavanja. **Kriminalizacija bi trebala biti usmjerena samo na korištenje uslugama koje se pružaju u okviru iskorištavanja obuhvaćenog kaznenim djelom trgovine ljudima. Kazneno djelo stoga se ne bi trebalo primjenjivati na korisnike koji kupuju proizvode proizvedene u izrabljivačkim radnim uvjetima jer oni nisu korisnici usluge.**

- (10) Prikupljanje točnih i dosljednih podataka te pravodobno objavljivanje prikupljenih podataka i statistike ključni su za potpuno poznavanje opsega trgovine ljudima u Uniji. Očekuje se da će uvođenje zahtjeva da države članice svake godine na usklađen način prikupljaju statističke podatke o trgovini ljudima i da o njima izvješćuju Komisiju biti važan korak prema boljem razumijevanju te pojave te da će osigurati donošenje politika i strategija koje se temelje na podacima. [...] **Države članice potiče se da zadrže granularnost godišnjeg prikupljanja podataka uvedenu 2022. godine na temelju smjernica dogovorenih između država članica i Eurostata, koji je izradio statističke podatke upotrijebljene za izvješće na temelju članka 20. Direktive 2011/36/EU i za godišnje Opće izvješće Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal o trgovini ljudima.**
- (11) Budući da ciljeve ove Direktive, to jest sprečavanje i suzbijanje trgovine ljudima i zaštitu žrtava tog kaznenog djela, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ih se zbog opsega i učinka djelovanja može na bolji način ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

- (12) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela priznata Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, a posebno poštovanje i zaštita ljudskog dostojanstva, zabrana ropstva, prisilnog rada i trgovine ljudima, pravo na integritet osobe, zabrana mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kazne, pravo na slobodu i sigurnost, zaštita osobnih podataka, sloboda izražavanja i informiranja, sloboda izbora zanimanja i pravo na rad, rodna ravnopravnost, prava djeteta, prava osoba s invaliditetom te zabrana rada djece, pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje te načela zakonitosti i proporcionalnosti kaznenih djela i kazni. Ovom se Direktivom posebno nastoji osigurati puno poštovanje tih prava i načela koja se moraju provoditi na odgovarajući način.
- (13) [...] U skladu s člankom 3. i člankom 4.a stavkom 1. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Irska je, u dopisu od **20. travnja 2023.**⁶, obavijestila da želi sudjelovati u donošenju i primjeni ove Direktive.

⁶ 8928/23.

- (14) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.
- (15) U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije od 28. rujna 2011. o dokumentima s objašnjenjima⁷, države članice obvezale su se da će u opravdanim slučajevima uz obavijest o svojim mjerama za prenošenje priložiti jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava veza između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje. U pogledu ove Direktive zakonodavac smatra dostavljanje takvih dokumenata opravdanim.
- (16) Direktivu 2011/36/EU trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Izmjene Direktive 2011/36/EU

Direktiva 2011/36/EU mijenja se kako slijedi:

- (1) u članku 2. stavak 3. **sadrži sljedeći tekst:** [...]

Iskorištavanje uključuje najmanje iskorištavanje prostitucije drugih ili druge oblike seksualnog iskorištavanja, **iskorištavanje prisilnog braka ili nezakonitog posvajanja**, prisilni rad ili usluge, uključujući prošenje, ropstvo ili radnje slične ropstvu, služenje ili iskorištavanje kaznenih djela ili odstranjivanje organa.

- (2) [...]

⁷ SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

[...]

(3) članak 6. [...] **zamjenjuje** se sljedećim:

„Članak 6.

Sankcije za pravne osobe

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se pravnu osobu, koja se smatra odgovornom na temelju članka 5. stavka 1. ili 2. **može podvrgnuti učinkovitim, razmjernim i odvraćajućim** [...] kaznenim ili nekaznenim **sankcijama ili mjerama**. [...]

[...]
2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da **sankcije ili mjere za [...]** pravne osobe [...] koje se na temelju članka 5. stavka 1. ili 2. smatraju odgovornima za **kaznena djela iz članaka 2. i 3. [...] uključuju kaznene ili nekaznene novčane kazne i da mogu uključivati druge kaznene ili nekaznene sankcije ili mjere, kao što su: [...]**
 - (a) **ukidanje prava na državne naknade ili potpore;**
 - (b) **zatvaranje poslovnih objekata koji su korišteni za počinjenje kaznenog djela;**

([...]) **c)** [...] zabrana obavljanja **poslovnih** [...] djelatnosti;

([...]) **d)** stavljanje pod sudski nadzor;

([...]) **e)** sudski nalog za likvidaciju.

3. [...]

(3a) članak 7. Direktive 2011/36/EU stavlja se izvan snage.

[...]

(4) u članku 11. stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi zakonima i drugim propisima uvele [...] **jedan ili više** mehanizama upućivanja usmjerenih na rano otkrivanje žrtava te pomoć i podršku žrtvama u suradnji s relevantnim organizacijama za podršku te kako bi imenovale [...] **jednu ili više** kontaktnih točaka za **prekogranično** upućivanje žrtava.”

(5) članak 18. stavak 4. briše se.

(6) umeće se sljedeći članak 18.a:

„Članak 18.a

Kaznena djela korištenja uslugama [...] uz znanje da je osoba koja pruža te usluge [...] žrtva [...] trgovine ljudima.

- (1) [...] Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi [...] **osigurale da namjerno korištenje uslugama koje pruža žrtva kaznenog djela [...] iz članka 2. [...] čini kazneno djelo ako se žrtva iskorištava radi pružanja takvih usluga, a korisnik tih usluga djeluje uz znanje da je osoba koja pruža uslugu žrtva kaznenog djela iz članka 2.**
- (2) Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da je kazneno djelo utvrđeno u skladu s člankom 1. kažnjivo učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznama [...].
- (3) **Članak 5., članak 6., članak 9. stavak 1. i članak 10. stavci 1. i 2. primjenjuju se na kazneno djelo opisano u stavku 1.”**
- (7) umeće se sljedeći članak 19.a:

„Članak 19.a

Prikupljanje podataka i statistika

1. Države članice **osiguravaju uspostavu sustava za bilježenje, izradu i dostavljanje anonimiziranih [...]** statističkih podataka radi praćenja učinkovitosti svojih sustava u suzbijanju kaznenih djela iz ove Direktive.

2. Statistički podaci iz stavka 1. [...] uključuju **najmanje** [...] **podatke dostupne na središnjoj razini o sljedećem**[...]:
- (a) broju **identificiranih i pretpostavljenih** [...] žrtava kaznenih djela iz članka 2., **u mjeri u kojoj je to moguće, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i praksama**[...];
 - (b) broju osoba osumnjičenih za kaznena djela iz članka 2., razvrstanih, **u mjeri u kojoj je to moguće**, prema spolu, dobnoj skupini (dijete / odrasla osoba), državljanstvu i obliku iskorištavanja;
 - (c) broj osoba kazneno progonjenih za kaznena djela iz članka 2., razvrstanih, **u mjeri u kojoj je to moguće**, prema spolu, dobnoj skupini (dijete / odrasla osoba), državljanstvu, obliku iskorištavanja, prirodi konačne odluke o kaznenom progonu;
 - (d) broju odluka o kaznenom progonu (optužnica za kaznena djela iz članka 2., optužnica za druga kaznena djela, odluka o povlačenju tužbe, drugo);
 - (e) broju osoba osuđenih za kaznena djela iz članka 2., razvrstanih, **u mjeri u kojoj je to moguće**, prema spolu, dobnoj skupini (dijete / odrasla osoba), državljanstvu;
 - (f) broju sudskih presuda (oslobađajućih, osuđujućih, drugih) za kaznena djela iz članka 2.[...];
 - (g) broju osoba osumnjičenih, kazneno progonjenih i osuđenih za kaznena djela iz članka 18.a, razvrstanih, **u mjeri u kojoj je to moguće**, prema spolu i dobnoj skupini (dijete / odrasla osoba).
3. Države članice svake godine do **31. prosinca** [...] Komisiji dostavljaju statističke podatke iz stavka 2. za prethodnu godinu.

(8) u članku 23. umeće se sljedeći stavak 3.:

„3. Komisija [*u roku od pet godina nakon roka za prenošenje*] dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću izvješće u kojem ocjenjuje u kojoj su mjeri države članice poduzele potrebne mjere kako bi se uskladile s člankom 18.a i učinak takvih mjera.”

Članak 2.

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom najkasnije **dvije** [...] godine nakon stupanja na snagu. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje pri njihovoj službenoj objavi. Države članice određuju načine tog upućivanja.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

3. [...]

Članak 3.

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 4.

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Europski parlament
Predsjednik/Predsjednica*

*Za Vijeće
Predsjednik/Predsjednica*